

Львівська
Педагогічна
Спільнота

МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА:
СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ТА ІННОВАЦІЇ,
ДОСВІД ПРАКТИЧНОГО
ЗАСТОСУВАННЯ**

27–28 жовтня 2017 р.

Львів

Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Психологія та педагогіка:
сучасні методики та інновації,
досвід практичного застосування»**

27–28 жовтня 2017 р.

Львів
2017

УДК 159.9+37.01(063)
П 86

П 86 **Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування:** Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 27–28 жовтня 2017 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота», 2017. – 136 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Психологія та педагогіка: сучасні методики та інновації, досвід практичного застосування». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(063)

© Автори статей, 2017
© Львівська педагогічна спільнота, 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Аракелян Н. В. ПРОБЛЕМНА СІМ'Я: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	8
Плетньова А. В., Джаббарова Л. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ПСИХОЛОГІЧНО БЛАГОПОЛУЧНОЇ ОСОБИСТОСТІ	11
Пивоварова Я. Ю., Джаббарова Л. В. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК СОЦІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ З ПСИХОЛОГІЧНИМ БЛАГОПОЛУЧЧЯМ ОСОБИСТОСТІ	13
Загладкіна А. С. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ	15
Кельнер С. С. ПРОБЛЕМА ЦІЛІСНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ПАРАДИГМИ	18
Кравченко Н. Ю. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ВИКЛИК СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	19
Лєскова Л. Ф. СІМЕЙНІ КОНФЛІКТИ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	21
Мороз О. І., Височанська І. ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КОНФЛІКТІВ МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ	24
Мороз О. І., Височанська І. СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ МОЛОДОГО ПОДРУЖЖЯ	26
Пінчук Н. О. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСІБ ПОХИЛОГО ВІКУ	27
НАПРЯМ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ОСВІТІ	
Білоус Р. М., Шай В. Т. НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	30
Годонюк В. С. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОГРАМИ АКТИВІЗАЦІЇ КОНСТРУКТИВНОГО САМОТВЕРДЖЕННЯ У ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	32
Грицько В. І. ЯКІСНА ОСВІТА – ВИМОГА ЧАСУ	34

Іванцев Л. І. ОСОБЛИВІСТЬ КОМПЛЕКСНОГО ПІДХОДУ ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ЖИТТЄТВОРЕННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	35
Іванцев Н. І. ДО ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ Й ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	38
Ковтун Р. А. АНАЛІЗ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКІВ ЗА ГЕНДЕРНОЮ ОЗНАКОЮ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	41
Савчук З. С. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	42
Учитель І. Б. РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	44
НАПРЯМ 3. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ	
Балукова А. І. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІТЕЙ ІЗ ВАДАМИ СЛУХУ.....	47
Калита Т. Ю. ПЕДАГОГІЧНІ ТА КОРЕКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПСИХОЛОГА В СИСТЕМІ ОСВІТИ.....	49
Михальчук Ю. О. ВПЛИВ ТРЕНІНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ПЕРШОКУРСНИКА: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	52
Немченко О. В. ПЕДАГОГІЧНА ТА КОРЕКЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ.....	54
Орбан А. Я. КАТЕГОРІЯ «ЦІННОСТЕЙ» У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ЛІТЕРАТУРІ.....	57
Сова О. С. РОБОТА ПСИХОЛОГА В МЕДИЧНОМУ ЗАКЛАДІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ.....	60
Стежок К. В. ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИВЧЕННЯ.....	62
Тичина К. О. ВИВЧЕННЯ КОМПОНЕНТІВ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У СІМ'ЯХ, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.....	64

НАПРЯМ 4. СОЦІАЛЬНА І ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Поцулко О. А. ОБРАЗ ЯК ЗАСІБ СУГЕСТІЇ В ІНТЕРНЕТІ: СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ.....	67
Суліцький В. В. ПИТАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ САМОГУБСТВ СЕРЕД ЗАСУДЖЕНИХ У МІСЦЯХ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	70

НАПРЯМ 5. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Бондаренко О. А. КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВІ ПРАКТИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНІЙ ЯПОНІ.....	73
Іванчак В. Д. ВПРОВАДЖЕННЯ ІТ-ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	75
Кир'ян Т. І. ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ ВНЗ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	78
Павлюк Л. П. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	80
Серидако О. В. ДО ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ МОЛОДІ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ В СУЧАСНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.....	84
Солодовник А. О. СОЦІАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ МОРСЬКИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ (80-ТІ РР. ХХ СТОЛІТТЯ).....	87
Чумак Л. В., Мороз І. Г. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	89

**НАПРЯМ 6. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.
СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ**

Блова О. С. ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ – ІНТЕГРОВАНА СКЛАДОВА ДОСЯГНЕНЬ ЦІЛЕЙ ОСВІТИ.....	92
Гордіснюк Б. П. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ АМАТОРСЬКОЇ ТЕАТРАЛЬНОЇ ТВОРЧОСТІ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	94

Городничий О. В. ТРЕНІНГ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ АСЕРТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	97
Кисленко Д. П. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДИК ТА ІННОВАЦІЙ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ...	99
Коваль Л. Є. СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	101
Харагірло В. Є. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ ШКОЛИ ЯК СКЛАДОВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	104
Шульга Л. М. МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДГРУНТЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ МАЛЮВАННЯ	106
Воронцова Т. М., Ярославцева М. І. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР-ФАНТАЗУВАНЬ ЯК ЗАСОБУ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	109
НАПРЯМ 7. СУЧАСНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ	
Бабаліч В. А. ДОСВІД МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	112
Котко Д. В. ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДРУГОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ГРИ	114
Лантухова Н. Д., Волкова Ю. В., Баранова Н. В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ХНМУ	117
Осова О. О. «ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ» ТА «ПЕДАГОГІЧНИЙ ВЗАЄМОВПЛИВ»: ОСОБЛИВОСТІ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК.....	118
Сас О. О. ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	119

НАПРЯМ 8. ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ, МІЖГРУПОВИХ ВІДНОСИН, МЕДІА-ПСИХОЛОГІЯ

Колодич О. Б., Івашнюта О. С. ПРОЦЕС ЕМОЦІЙНОЇ САМОРЕГУЛЯЦІЇ ЯК ВАЖЛИВИЙ ФАКТОР САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ.....	122
--	-----

НАПРЯМ 9. ПЕРЕХІД ДО БАГАТОРІВНЕВОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Горохова Г. І. РОЗВИТОК САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА ТА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ.....	125
Керекеша-Попова О. В. ДО ПИТАННЯ ПРО СПЕЦИФІКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ПЕДАГОГІВ	127
Прошк О. В. УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ГЕНДЕРНОГО ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	130
Скачкова Г. С. РОЛІ ТА ФУНКЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В СИСТЕМІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	132

Тичина К. О.
викладач кафедри спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ВВЧЕННЯ КОМПОНЕНТІВ МІЖОСОБИСТІСНИХ СТОСУНКІВ У СІМ'ЯХ, ЩО ВИХОВУЮТЬ ДІТЕЙ ІЗ ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Сім'я – єдиний складний організм до структури якого, належать правила, що визначають взаємодію в сім'ї. Згідно системного підходу родина аналізується через вивчення всіх її підсистем, таких як подружжя, дитячо-батьківська та сиблінгова.

В сучасній вітчизняній та закордонній психологічній літературі існують дві тенденції розгляду сімейних взаємостосунків. З одного боку, розглядається в межах діади «батьки-дитина», а з іншого боку – «дитина-батьки-сиблінг». Вищезазначене містить такі категорії: ціннісні орієнтації (родинні цінності), дитячі та батьківські установки й очікування, батьківські позиції, подружні взаємостосунки, почуття всіх членів сім'ї, батьківська відновідальність і стиль виховання у родині, сімейні ролі дитини, типи позитивного й помилкового батьківського авторитету. Зв'язок між ними здійснюється через когнітивну, емоційну, поведінкову складову, які є психологічними формами прояву міжособистісних взаємин у родині. В межах нашого дослідження виділені складові виступатимуть компонентами міжособистісних сімейних стосунків. Розглянемо їх докладніше.

Когнітивний компонент передбачає усвідомлення членами родини спорідненого зв'язку між собою; уявлення про себе як про члена сім'ї, уявлення про ідеального значущого дорослого, образ чоловіка (дружини) як батька дитини, знання своїх функцій та ролей в родині.

Емоційний компонент – наявність емоцій, почуттів та виявлення ставлення стосовно членів сім'ї. У цьому сенсі емоційність є ні що інше, як складний чутливо-поведінковий комплекс, регульований двома протилежно спрямованими силами: прагненням до спільності, в граничному вираженні – до злиття з іншими, і прагненням до індивідуалізації, в межах – до повної самотності.

Наступним компонентом в структурі міжособистісних сімейних стосунків, є поведінковий, під яким розуміється процес організації членами родини своєї поведінки, форма регуляції взаємовідносин один з одним, яка припускає момент включеності в неї результатів самопізнання і самоставлення. Зміст даного компоненту представлено емоційним супроводом процесу взаємодії між учасниками, реакцією на поведінку та емоції дитини, стилями і способами взаємодії з нею, типами батьківського ставлення [4].

Народження дитини з важкими порушеннями мовлення призводить до зміни когнітивних, емоційних і поведінкових компонентів способу життя сім'ї, які розглядаються в якості маркерів благополуччя батьків і дитини. Окреслені компоненти надають значний вплив на сімейне функціонування в цілому, впливаючи на різні параметри дитячого розвитку.

Особливості самосвідомості батьків дітей з порушеннями розвитку, у тому числі з важкими порушеннями мовлення (ПМ), представлені когнітивним компонентом. Для них більшою мірою характерно негативне ставлення до різних сторін сімейного життя (сімейної ролі), недостатнє розуміння ієрархії стосунків у родині. Характерною особливістю боротьби зі стресовою поведінкою батьків дітей з порушеннями у розвитку є використання емоційно-орієнтованого копінга та копінга, спрямованого на уникнення, і недостатність використання ефективних копінг-стратегій, орієнтованих на свідоме вирішення проблеми [1].

Емоційний компонент способу життя сім'ї є тісним переплетенням зв'язків і стосунків членів родини між собою. Численними дослідженнями описуються різні теоретичні моделі розуміння емоційних процесів, що відбуваються в таких сім'ях, і які впливають на їх спосіб

життя. Найбільш типовою моделлю розуміння емоційних переживань батьків, у яких народилася дитина з проблемами розвитку, визнається «модель горя». Вона розглядається через появу у значущих дорослих глибоких емоційних переживань, що впливають на систему «батьки-дитина». Очікування малюка, планування його майбутнього наповнене фантазіями, почуттями, які являються під загрозою руйнування.

Одні батьки достатньо довгий час знаходяться у стані негативних емоцій. Вони знаходяться в інтенсивному афекті та є емоційно незрілими. Інші заперечують свої негативні почуття та переживання. Їм притаманно ідеалізувати свою дитину та себе як вихователя. Третя група батьків послідує у собі риси двох попередніх та знаходиться між названими варіантами адаптації до стресу [2].

Ще одне відображення емоційного ставлення батьків дитини з порушеннями у розвитку, в тому числі з ПМ, проявляється у відкиданні дітей, найбільш яскраво це проявляється у матерів. Виявлену тенденцію можна пояснити тим, що поведінка дитини з ПМФР, особливо в громадських місцях, викликає у батьків сильні негативні почуття – роздратування, злість, невдоволення, що виникають досить часто. Батькам складно відмежувати свою любов і прийняття особистості дитини від постійно присутнього негативного емоційного фону, що є відображенням її вчинків і дій, які виходять за рамки загальноприйнятних [6].

Поведінковий компонент представлений різними моделями впливу батьків на виховання дитини порушеннями розвитку. Розповсюдженою є модель «охоронного виховання», яка пов'язана з персониною порушенням, що проявляється в зайвій опіці дитини з ПМФР, в тому числі з ПМ. В цьому випадку дитину надмірно бдують, жалюють, оберігають від всього, навіть посаджених для неї справ. Дорослі все роблять за дитину і, маючи позитивні наміри, по суті роблять її безпорадною, невмілою, бездіяльною. Вона не опановує прості навички самообслуговування, не виконує вимоги старших, не їміє поводитися в суспільстві, не прагне до спілкування з іншими дітьми. Таким чином, модель «охоронного виховання» створює умови для ігнорної ізоляції дитини з інвалідністю від суспільства і призводить до розвитку егоїстичної особистості з переважаючим пасивно-споживачою орієнтацією. В майбутньому така людина через свої особистісні особливості насилу адаптується в колективі.

Іншою крайністю являються взаємини в родині, основані на моделі «байдужого виховання», яка призводить до виникнення у дитини почуття непотрібності, відкинутості, переживання самотності. У сім'ї з подібною моделлю виховання дитина стає боязкою, забитою, втрачає власній дітям довірливість і ширість у стосунках з батьками. У них виховується вміння пристосовуватися до навколишнього середовища, байдуже та недобррозуміле ставлення до рідних, дорослих і інших дітей [3].

Слід взазначити, що обидві моделі сімейного виховання однаково шкодять дитині. Ігнорування порушення, виховання, що спирається на невиправданий оптимізм («всі шляхи для тебе відкриті») можуть привести особливу дитину до глибокої психічної травми. У тих випадках, коли батьки пред'являють дитині непосильні вимоги, змушуючи її докладати надмірні зусилля для їх виконання, дитина перенапружується фізично і страждає морально, усвідомлюючи невдоволення рідних. Батьки, в свою чергу, відчувають почуття незадоволеності, сердяться, що вона не випрадала їх очікувань. Тому виникає затяжний конфлікт, в якому найбільш постраждалою стороною є дитина.

Аналізуючи наслідки репрезентованих моделей О. Романова [5] стверджує, що материнська позиція «з часом з точки прийняття переходить у бік відчуження». Проте, В. Чавес вважає, що у міру дорослішання дитини гіперопіка (чи гіперпротекція) підсилюється. Дане підсилення спричинене зростанням страху за своє майбутнє і майбутнє дитини, за її здоров'я. У деяких публікаціях розглядаються складні проблеми (соціальної спрямованості), що виникають у сім'ї: планування наступної вагітності, взаємостосунків з іншими дітьми (братами-сестрами), стабільність сім'ї, зміни соціального статусу сім'ї (Т. Вісковата, Н. Подгорієвська, М. Радченко, В. Сорокін, В. Ткачова, Л. Шипіцина).

Неконструктивні моделі сімейного виховання дитини з відхиленням в розвитку, в тому числі мовленнєвому, створюють передумови для виникнення вторинних відхилень в її

психічному стані, які впливають на інтелектуальний і особистісний розвиток дитини. Лише адекватна оцінка порушень дитини з боку батьків і намагання усіх членів родини слугують основою і базисом для успішного виховання її особистості.

Отже, сім'я є першим середовищем розвитку дитини, а її члени формують це середовище, тому вони повинні стати першими, кому повинна надаватися психолого-педагогічна допомога, у разі народження дитини з психофізичними порушеннями, в тому числі з ТПМ. Вищезазначене підтверджує, що процес формування особистості дитини прямо залежить від міжособистісних сімейних стосунків. Вважаємо неможливим розглядати міжособистісні стосунки у родині без виділення компонентів: когнітивного, емоційного та поведінкового.

Список літератури:

1. Будаєва М.Д. Исследование поведенческого компонента самосознания родителей, воспитывающих детей с отклонениями в развитии / Будаєва М.Д. // Вестник Бурятского государственного университета. – 2014. – № 5. – С. 7–12.
2. Калининкова Л. Социально-психологический аспект образа жизни семей, имеющих детей с тяжелыми нарушениями развития раннего возраста: теоретический анализ зарубежных исследований / Калининкова Л., Магнуссон М. // Вестник Поморского Университета. – 2009. – № 2. – С. 100–107.
3. Лоза Т.В. Стили семейной воспитания в семьях, имеющих детей с ограниченными возможностями здоровья / Лоза Т.В. // Редакция международного научного журнала «Мир науки, культуры, образования» (Горно-Алтайск). – 2012. – №3. – С. 180–181.
4. Овчарова Р.В. Психология родительства / Овчарова Р.В. – М., 2005. – 368 с.
5. Романова О.Л. Психологическое исследование особенностей материнской позиции женщин, дети которых страдают церебральным параличом / Романова О. Л. // Журнал неонатологии и педиатрии им. С.С. Корсакова. – 1988. – № 9. – С. 109–114.
6. Хорошева Е.В. Сравнительное исследование семей, имеющих ребенка с нормативным и нарушенным развитием / Хорошева Е.В. // Московский государственный психолого-педагогический университет. – 2010. – № 5. – С. 52–59.

НАПРЯМ 4. СОЦІАЛЬНА І ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Поцулко О. А.
кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри філософії,
соціально-гуманітарних дисциплін, іноземних мов,
української та латинської мов
Донецький національний медичний університет
м. Лиман, Донецька область, Україна

ОБРАЗ ЯК ЗАСІБ СУТЕСТІВ В ІНТЕРНЕТІ: СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИЙ АСПЕКТ

Аудіовізуальні засоби взаємодіють із вербальними, утворюючи гібридні канали передачі інформації і забезпечуючи прогнозований прихований вплив на психіку людини. Образ як засіб сутестів в Інтернет – комунікації лежать в основі сприйняття інформації людиною і використовуються як симулякр, тому що образи – це особливі форми суб'єктивного відображення дійсності, ментальні картинки реального чи вигаданого світів. А де, як ні в Інтернеті, людина може застосувати свої аудіовізуальні засоби комунікації?

Перш ніж проаналізувати образ як засіб сутестів, більш детально зупинимося на понятті «сутестів». Під сутестією розуміють форму міжособистісного й міжгрупового спілкування, при якому передавання інформації відбувається за допомогою частково неусвідомленого, направлено сигналу на вербальному чи невербальному рівнях. Сутестія відрізняється від переконання нижчим рівнем критичності й потреби у верифікації інформації. Особливо ефективна сутестія в Інтернеті з певних причин: усе ще висока довіра до неофіційних ресурсів мережі; аудиторія може бути залучена до інформації надією розв'язати будь-які проблеми; формування мережевих співтовариств на основі емпатії (співчуття). Сутестія може торкатися нервово-психічних процесів і соціальних уявлень, настанов, суспільних норм, цінностей, думок, а також індивідуальної самосвідомості відвідувачів Інтернетних ресурсів, основою яких є саме образи.

Образ як стійке, мінімізовано-інваріантне уявлення про предмет або фрагмент світу виступає базовим елементом коду розумових процесів, а процес мислення – це оперування образами, елементами універсально-предметного коду людської думки [2, с. 31]. У сучасній когнітології образ розглядається як базовий шар концепту [4, с. 16]. Чуттєвий образ кодує концепт, формуючи одиницю універсально-предметного коду. У процесі мислення людина оперує образами, які «несуть» закріплені за ними знання [5, с. 40–41]. Основна інформація, зафіксована в елементах універсально-предметного коду, зберігається в глибинних пластах свідомості, які знаходяться в правій півкулі головного мозку [6, с. 100–101]. Об'єктивованій за допомогою різних засобів (графічних, вербальних тощо) образ стає потужним засобом впливу на свідомість і емоції людини, особливо через мережу Інтернет.

Різновидами образів є індивідуальні та стереотипні (соціальні) уявлення. Індивідуальний образ – найважливіша форма відображення дійсності свідомістю людини, яка формується на основі різних форм чуттєвого відображення, проте основу образу складають зорові відчуття. Індивідуальний образ зумовлює редукцію та / або домінування певних ознак предмета або явища. У свідомості соціуму існують і так звані стереотипні образи, які передаються від покоління до покоління і не залежать від досвіду окремої особистості. Ці образи виступають як соціальні еталони, що кумулюють емпіричні знання народу, крізь призму яких сприймаються певні явища навколишнього світу. Стереотипні (або соціальні) образи (наприклад, образ

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ
УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Психологія та педагогіка: сучасні методики
та інновації, досвід практичного застосування»

27–28 жовтня 2017 р.

м. Львів

Видавник – ГО «Львівська педагогічна спільнота»
Почтова адреса редакції: 79000, Львів, а/с 341
www.pedagogy.lviv.org.ua tel. 38 063 204 34 30
Підписано до друку 31.10.2017 р. Здано до друку 01.11.2017 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 7,91.
Тираж 100 прим. Зам. № 0111-17.